

Sygn. akt VI Ka 337/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie :

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Żuk

Protokolant Anna Potaczek

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2017 r.

sprawy **Ł. S.** syna W. i L., ur. (...) w K.

obwinionego z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych

z powodu apelacji, wniesionej przez oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze

z dnia 5 maja 2017 r. sygn. akt II W 32/17

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec obwinionego Ł. S.,

II. zasądza od oskarżyciela posiłkowego M. M. na rzecz Skarbu Państwa zryczałtowane wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 50 złotych oraz opłatę w kwocie 60 złotych.

Sygn. akt VI Ka 337/17

UZASADNIENIE

Ł. S. został obwiniony o to, że:

w okresie pomiędzy 13 kwietnia a 15 kwietnia 2016 r. w K., woj. (...), na cmentarzu komunalnym dokonał ekshumacji szczątków K. L. bez wymaganego zezwolenia od właściwego miejscowo inspektora sanitarnego,

tj. o wykroczenie z art. 15 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze wyrokiem z dnia 5 maja 2017 r. w sprawie sygn. akt II W 32/17:

1. Ł. S. uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w części wstępnej wyroku, stanowiącego wykroczenie z art. 18 ust. 1 w zw. z art. 15 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych i za to na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych wymierzył mu karę grzywny w kwocie 1 500 zł;

2. na podstawie art. 118 § 1 k.p.s.w. w zw. z § 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10.10.2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania (...) w sprawach o wykroczenia oraz art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od Ł. S. na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w kwocie 50,00 zł i wymierzył mu opłatę w kwocie 150,00 zł.

Apelację od powyższego wyroku złożył oskarżyciel posiłkowy M. M.. Stwierdził, że zaskarża wyrok w całości, zarzucając, iż Sąd I instancji procedował w oparciu o niepełny, „wrywkowy” materiał dowodowy, celowo spreparowany, a nieprzesłuchanie wnioskowanych przez oskarżyciela posiłkowego świadków doprowadziło do błędów w ustaleniach faktycznych i w tym kontekście skutkowało nieprawidłową kwalifikacją prawną przypisanego obwinionemu czynu.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku i rozpoznanie sprawy przez Sąd Odwoławczy po przesłuchaniu świadków, których Sąd I instancji pominął.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżyciela posiłkowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Odwoławczy podkreśla, że nie ma zastrzeżeń odnośnie pełności materiału dowodowego, który został w sprawie zgromadzony. W tej mierze nie można Sądowi I instancji poczynić żadnych zarzutów, albowiem w postępowaniu dowodowym dążył on do wykorzystania wszystkich źródeł dowodowych mogących rzutować na odpowiedzialność obwinionego za zarzucony mu czyn. Sąd Rejonowy rozważył dowody i okoliczności ujawnione w toku przewodu sądowego, na ich podstawie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a do przypisanego obwinionemu czynu zastosował prawidłową kwalifikację prawną. Należy przy tym wykazać winę i sprawstwo obwinionego, a swoje stanowisko w sposób przekonujący umotywował w uzasadnieniu, które odpowiada wymogom z art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 82 § 1 k.p.w., umożliwiając kontrolę odwoławczą zaskarżonego rozstrzygnięcia. Wbrew stanowisku skarżącego, Sąd Odwoławczy nie dostrzegł w rozumowaniu Sądu I instancji żadnych błędów, czy nieprawidłowości, które miałyby wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Apelacja oskarżyciela posiłkowego w istocie nie zawiera żadnych zarzutów przeciwko samemu wyrokowi. Skarżący nie kwestionuje de facto odpowiedzialności obwinionego za wykroczenie, ani wymierzonej kary. Z treści apelacji (oraz wszystkich pism składanych w toku postępowania pierwszoinstancyjnego oraz odwoławczego) wynika natomiast dążenie oskarżyciela do rozpoznania sprawy w szerszym zakresie, tj. w celu wykazania odpowiedzialności Ł. S. za występki zbezczeszczenia zwłok kwalifikowany z art. 262 k.k. W tym właśnie celu składał wnioski dowodowe mające wykazać, że doszło do nielegalnej ekshumacji i nielegalnego transportu szczątków ludzkich, a w konsekwencji do zbezczeszczenia zwłok, których nie można pochować przez bardzo długi czas.

W apelacji natomiast w ogóle nie odniósł się do treści zaskarżonego wyroku i jego uzasadnienia, w którym dokładnie wskazano, że przedmiotem postępowania Sądu nie są dalsze losy szczątków zmarłego, a jedynie wycinek historyczny całego zdarzenia w zakresie, w jakim przedstawił je oskarżyciel. Sąd Okręgowy podzielił w tym zakresie stanowisko Sądu I instancji wyrażone szczegółowo w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k. 57-58).

W postępowaniu o wykroczenia (ale również w postępowaniu karnym) obowiązuje zasada skargowości. Wszczęcie postępowania sądowego następuje tylko na żądanie uprawnionego oskarżyciela lub innego uprawnionego podmiotu (art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w.). Właśnie ta zasada wyznacza granice podmiotowe i przedmiotowe rozpoznania sprawy w danym postępowaniu, które określone są przez zdarzenie w znaczeniu historycznym. Sąd jest nimi związany i nie jest władny dokonać ustaleń w zakresie wykraczającym poza ramy danego zdarzenia.

Przedmiotem procesu w niniejszej sprawie było zdarzenie faktyczne polegające na tym, iż obwiniony dokonał ekshumacji szczątków K. L. bez wymaganego zezwolenia od właściwego miejscowo inspektora sanitarnego. Tylko w takim zakresie mógł więc procedować Sąd I instancji. Wniosek o ukaranie został wniesiony przez funkcjonariusza KPP w K., który w oczywisty sposób nie mógł zainicjować postępowania w sprawie o przestępstwo, bo dla takiego niezbędne jest wniesienie aktu oskarżenia przez prokuratora. Sąd Rejonowy nie miał w tej sytuacji jakiegokolwiek kompetencji, by prowadzić postępowanie w kierunku zaistnienia czynu z art. 262 k.k. Prowadzenie czynności procesowych i dowodowych przez Sąd w tym przedmiocie było niedopuszczalne właśnie przez obowiązującą zasadę skargowości i fakt złożenia wniosku o ukaranie za wykroczenie. Skoro postępowanie sądowe było prowadzone o wykroczenie, to

w żadnym układzie procesowym czy dowodowym nie było możliwe przypisanie obwinionemu sprawstwa w zakresie jakiegokolwiek przestępstwa.

Sąd Rejonowy był władny jedynie zbadać, czy zarzucone we wniosku o ukaranie zachowanie Ł. S., zrealizowało znamiona czynu zabronionego opisanego ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Obowiązki temu niewątpliwie sprostął, czemu dał wyraz w treści wyroku i jego uzasadnieniu. Natomiast bez znaczenia dla dokonywanej przez Sąd ocenę pozostawała kwestia, czy obwiniony już po ekshumacji postępował właściwie, czy nienależycie wypełnił swoje zobowiązanie dotyczące pochowania, czy wreszcie swoim zachowaniem dopuścił się zbezczeszczenia zwłok ludzkich. Takie zachowanie obwinionego nie było przedmiotem skargi uprawnionego oskarżyciela w przedmiotowym postępowaniu, natomiast w jego przedmiocie było wydane w innym postępowaniu postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia. Sąd Okręgowy wyraźnie przy tym musi zaznaczyć, że rozstrzygając o apelacji oskarżyciela posiłkowego, nie ma kompetencji do oceny zasadności uprzedniej odmowy wszczęcia dochodzenia przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. oraz utrzymania w mocy tego postanowienia przez Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze.

W świetle powyższego w pełni zasadne było oddalenie przez Sąd I instancji na rozprawie w dniu 5 maja 2017 r. wniosku dowodowego oskarżyciela posiłkowego z dnia 29 marca 2017 r. o włączenie materiałów z umorzonego postępowania prowadzonego pod sygn. II Kp 13/17, PR I Ds. 333.2016, oraz tych będących w posiadaniu Państwowego Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego w K., a także przesłuchanie wymienionych we wniosku świadków. Co więcej w tożsamy sposób postąpił Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 15 września 2017 r., oddalając stosowny wniosek dowodowy jako niemający znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Nie kwestionując ewentualnego znaczenia tych dowodów dla wykazywania popełnienia występku z art. 262 k.k., podkreślić trzeba, że rację miał Sąd Rejonowy, że okoliczność, która miała być poprzez zeznania tych świadków udowodniona, nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy tej konkretnie – o wykroczenie. Podstawą przypisania obwinionemu czynu z art. 15 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych Sąd I instancji uczynił dowody w postaci dokumentów, notatek urzędowych, protokołów przesłuchań świadków oraz wyjaśnień obwinionego, który przyznał się do zarzucanego mu czynu. Były to dowody wystarczające dla gruntownego wyjaśnienia sprawy o wykroczenie i przypisania obwinionego sprawstwa i winy w zakresie zarzucanego mu we wniosku o ukaranie czynu.

Sąd Rejonowy przeprowadził rzetelne i pełne postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a następnie starannie przeprowadził proces subsumpcji. Ustalenia w zakresie sprawstwa i winy oraz zakwalifikowanie zachowania obwinionego jako wykroczenia zasługują na pełną akceptację Sądu Okręgowego.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności i dowody, do których odwołał się Sąd Rejonowy, były one wystarczające, aby uznać, że obwiniony popełnił zarzucony mu czyn. Zastrzeżeń Sądu Odwoławczego nie budzi również - jako zgodna z dyrektywami wymienionymi w art. 33 k.w. oraz uwzględniająca dyspozycje art. 24 § 1 i 2 k.w. - wymierzona obwinionemu kara grzywny. Kara 1500 złotych grzywny nie jest na pewno rażąco niewspółmierna. Nie jest ani zbyt surowa, ani zbyt niska. Jej wysokość oddaje zarówno społeczną szkodliwość czynu obwinionego, jak i jego stopień winy. Uświadomi ona sprawcy konieczność przestrzegania norm społecznych i ukształtuje w nim wolę przestrzegania porządku prawnego w przyszłości. Powinna więc ona spełnić swe cele w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Brak jest podstaw do orzeczenia środka karnego w postaci nawiązki na rzecz oskarżyciela posiłkowego, względnie zadośćuczynienia w kwocie 30.000 zł. Otóż art. 28 § 2 k.w. wprowadza generalną zasadę, że każdy środek karny można orzec jedynie wtedy, gdy przepis szczególnie go przewiduje. W odniesieniu do wykroczenia z art. 15 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych przepisy nie przewidują możliwości orzeczenia nawiązki ani obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia. Rację ma Sąd I instancji, że powyższe nie wyklucza, aby oskarżyciel posiłkowy domagał się naprawienia ewentualnej szkody w postępowaniu cywilnym.

Wzgląd na powyższe oraz z uwagi na fakt, że w sprawie nie wystąpiły uchybienia, które skutkować musiałyby uchyleniem zaskarżonego orzeczenia a o których mowa w art. 104 k.p.w. i art. 440 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w., Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok jak słuszny i prawidłowy utrzymał w mocy.

W pkt II wyroku, Sąd Odwoławczy, na podstawie z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.w. orzekł, iż koszty sądowe za postępowanie odwoławcze ponosi oskarżyciel posiłkowy, bowiem wniósł on środek odwoławczy, który nie został uwzględniony. Na koszty te składa się opłata w wysokości 60 zł zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. Ust. z 1983r. nr 49 poz. 223 z późn. zm.) i zryczałtowane wydatki w wysokości 50 zł za postępowanie przed Sądem II instancji zgodnie z §3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2001 r. nr 118 poz. 1269)